

2011

Τα βασικά μεγέθη της εκπαίδευσης
δημόσιες και ιδιωτικές δαπάνες
για την εκπαίδευση

έρευνα οικογενειακών
προϋπολογισμών
2004 & 2008

Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής
Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας

Έργο :

ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - 2011

Δημόσιες και ιδιωτικές δαπάνες για την εκπαίδευση
(έρευνα οικογενειακών προϋπολογισμών 2004 & 2008)

Πηγές ερευνητικών δεδομένων :

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

Ενότητα : ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Στοιχεία : βάση δεδομένων 2004 και 2008 Ενότητα : ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Ενότητα : ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στοιχεία : βάση δεδομένων 2004 έως και 2008 (Στοιχεία Έναρξης και Λήξης – Χρονοσειρές)

Ενότητα : ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ)

Στοιχεία : Χρονοσειρές 2001-2011

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ – ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Στοιχεία : ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ετών 2007, 2008, 2009 και 2010

EUROSTAT

Ενότητα : Indicators on education finance

Στοιχεία : στοιχεία ετών 2001 έως και 2008

Ενότητα : Household Budget Surveys

Στοιχεία : στοιχεία ετών 1999 & 2005

Ενότητα : National accounts

Στοιχεία : στοιχεία ετών 2001-2009

Επεξεργασία ερευνητικών δεδομένων:

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ της ΓΣΕΕ (ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ)

Ερευνητική ομάδα :

Επιστημονικός υπεύθυνος

- Νίκος Παϊζης, Μαθηματικός – Ερευνητής, Επιστημονικός Σύμβουλος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

Ερευνητικός σχεδιασμός

- Πωλίνα Φατούρου, Οικονομολόγος, MSc Κοινωνικών Ερευνών UoE UK, στέλεχος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ
- Νίκος Παϊζης, Μαθηματικός – Ερευνητής, επιστημονικός σύμβουλος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

Σχηματισμός και στατιστική επεξεργασία βάσης δεδομένων

- Πωλίνα Φατούρου, Οικονομολόγος, MSc Κοινωνικών Ερευνών UoE UK, στέλεχος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

Επεξεργασία της βάσης δεδομένων στο Κεφάλαιο 1 «ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (2011)»

- Παναγιώτα Καραθανάση, Πολιτικός Επιστημών MSc Διεθνών Σχέσεων ΠΑ.ΠΕΙ, στέλεχος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

Ομάδα υποστήριξης ερευνητικού έργου (research backoffice)

- Ιωάννα Μαμούχα, Οικονομολόγος MSc Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού ΟΠΑ, στέλεχος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ
- Παναγιώτα Καραθανάση, Πολιτικός Επιστημών MSc Διεθνών Σχέσεων ΠΑ.ΠΕΙ, στέλεχος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

Δημοσιοποίηση :

ΑΘΗΝΑ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2012

ISBN: 978-960-99478-8-6

Copyright: Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής της Γ.Σ.Ε.Ε. (ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ)

Διεύθυνση: 3^{ης} Σεπτεμβρίου 36, 10432 Αθήνα

Τηλ.: 210 5218700, Fax: 210 5218754

Email: kanep@otenet.gr, Ιστότοπος: www.kanep-gsee.gr

Παραγωγή – Εκτύπωση:

ΚΑΜΠΥΛΗ Adv. Αντιγόνης 60, Αθήνα

τηλ.: 210-51.56.820, Fax: 210-51.56.811

2011

Ετήσια έκθεση για την εκπαίδευση

Τα οικονομικά μεγέθη της εκπαίδευσης

Τα βασικά μεγέθη της εκπαίδευσης 2011

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	9
1.1 Συστημική προσέγγιση του εκπαιδευτικού συστήματος.....	11
1.2 Η εξέλιξη των βασικών μεγεθών της εκπαίδευσης	15
1.2.1 Πρωτοβάθμια εκπαίδευση: Νηπιαγωγεία.....	16
1.2.2 Πρωτοβάθμια εκπαίδευση: Δημοτικά σχολεία	19
1.2.3 Δευτεροβάθμια εκπαίδευση: Γυμνάσια	24
1.2.4 Δευτεροβάθμια εκπαίδευση: Γενικά Λύκεια.....	29
1.2.5 Δευτεροβάθμια εκπαίδευση: Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση	34
1.2.6 Τριτοβάθμια εκπαίδευση: Ανώτατα Εκπαιδευτικά και Τεχνολογικά Ιδρύματα	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	43
2.1 Εισαγωγικά.....	45
2.2 Το ΑΕΠ των 27 κρατών-μελών της Ε.Ε.....	46
2.3 Τα οικονομικά μεγέθη της εκπαίδευσης.....	52
2.3.1 Συνολική δαπάνη για την εκπαίδευση	52
2.3.2 Δημόσια δαπάνη για την εκπαίδευση.....	62
2.3.3 Ιδιωτική δαπάνη για την εκπαίδευση	69
2.4 Δαπάνες των νοικοκυριών για την εκπαίδευση	75
2.5 Συγκριτική παράθεση μεγεθών και δεικτών για την εκπαίδευση μεταξύ των μελών της ΕΕ-27	82
2.6 Σύγκλιση των εισροών/εκροών της εκπαίδευσης μεταξύ των κρατών-μελών της Ε.Ε.....	95
2.7 Διάκριση των κρατών μελών της ΕΕ-27 σε ομοιογενείς ομάδες	98
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	109
3.1 Εισαγωγικά.....	111
3.2 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων	111
3.3 Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού	112
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 2004 & 2008.....	125
4.1 Μεθοδολογικό σημείωμα.....	127
4.2 Η Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών της ΕΛ.ΣΤΑΤ.	129
4.3 Ταυτότητα των ελληνικών νοικοκυριών.....	131
4.3.1 Βαθμός αστικότητας έδρας νοικοκυριού	131
4.3.2 Διοικητική περιφέρεια έδρας νοικοκυριού	131
4.3.3 Ακαδημαϊκό επίπεδο νοικοκυριού	132
4.3.4 Απασχόληση υπεύθυνου νοικοκυριού	133
4.3.5 Μηνιαίο συνολικό εισόδημα νοικοκυριού	135
4.4 Συνολικές δαπάνες των νοικοκυριών για αγορά αγαθών και υπηρεσιών εκπαίδευσης	137

4.5	Δαπάνες των νοικοκυριών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.....	141
4.5.1	Δαπάνες για Προσχολική εκπαίδευση	143
4.5.1.1	Δαπάνες κατά βαθμό αστικότητας	150
4.5.1.2	Δαπάνες κατά διοικητική περιφέρεια.....	157
4.5.1.3	Δαπάνες ως προς το ακαδημαϊκό επίπεδο του νοικοκυριού.....	168
4.5.1.4	Δαπάνες ως προς την απασχόληση του υπευθύνου νοικοκυριού.....	177
4.5.1.5	Δαπάνες κατά τάξεις μηνιαίου συνολικού εισοδήματος του νοικοκυριού	188
4.5.1.6	Συγκριτικοί δείκτες των δαπανών για Προσχολική εκπαίδευση	200
4.5.2	Δαπάνες για Πρωτοβάθμια εκπαίδευση.....	204
4.5.2.1	Δαπάνες κατά βαθμό αστικότητας	211
4.5.2.2	Δαπάνες κατά διοικητική περιφέρεια.....	219
4.5.2.3	Δαπάνες ως προς το ακαδημαϊκό επίπεδο του νοικοκυριού.....	231
4.5.2.4	Δαπάνες ως προς την απασχόληση του υπευθύνου νοικοκυριού.....	241
4.5.2.5	Δαπάνες κατά τάξεις μηνιαίου συνολικού εισοδήματος του νοικοκυριού	253
4.5.2.6	Συγκριτικοί δείκτες των δαπανών για Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	266
4.5.3	Δαπάνες για Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	270
4.5.3.1	Δαπάνες κατά βαθμό αστικότητας	278
4.5.3.2	Δαπάνες κατά διοικητική περιφέρεια.....	286
4.5.3.3	Δαπάνες ως προς το ακαδημαϊκό επίπεδο του νοικοκυριού.....	299
4.5.3.4	Δαπάνες ως προς την απασχόληση του υπευθύνου νοικοκυριού.....	310
4.5.3.5	Δαπάνες κατά τάξεις μηνιαίου συνολικού εισοδήματος του νοικοκυριού	323
4.5.3.6	Συγκριτικοί δείκτες των δαπανών για Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	338
4.5.4	Δαπάνες για Μεταδευτεροβάθμια (μη τριτοβάθμια) επιπέδου) εκπαίδευση	342
4.5.4.1	Δαπάνες κατά βαθμό αστικότητας	347
4.5.4.2	Δαπάνες κατά διοικητική περιφέρεια.....	352
4.5.4.3	Δαπάνες ως προς το ακαδημαϊκό επίπεδο του νοικοκυριού.....	361
4.5.4.4	Δαπάνες ως προς την απασχόληση του υπευθύνου νοικοκυριού.....	368
4.5.4.5	Δαπάνες κατά τάξεις μηνιαίου συνολικού εισοδήματος του νοικοκυριού	376
4.5.4.6	Συγκριτικοί δείκτες των δαπανών για Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση	384
4.5.5	Δαπάνες για Τριτοβάθμια εκπαίδευση.....	387
4.5.5.1	Δαπάνες κατά βαθμό αστικότητας	393
4.5.5.2	Δαπάνες κατά διοικητική περιφέρεια.....	399
4.5.5.3	Δαπάνες ως προς το ακαδημαϊκό επίπεδο του νοικοκυριού.....	409
4.5.5.4	Δαπάνες ως προς την απασχόληση του υπευθύνου νοικοκυριού.....	417

4.5.5.5	Δαπάνες κατά τάξεις μηνιαίου συνολικού εισοδήματος του νοικοκυριού	426
4.5.5.6	Συγκριτικοί δείκτες των δαπανών για Τριτοβάθμια εκπαίδευση.....	436
4.5.6	Συγκριτική αποτύπωση των δεικτών των δαπανών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης	440
4.6	Δαπάνες των νοικοκυριών ανά κατηγορία υπηρεσιών/αγαθών.....	446
4.6.1	Δαπάνες για υπηρεσίες φοίτησης.....	448
4.6.2	Δαπάνες για υπηρεσίες ξένων γλωσσών.....	457
4.6.3	Δαπάνες για εκπαιδευτικές εκδρομές.....	464
4.6.4	Δαπάνες για υπηρεσίες εξωσχολικής υποστήριξης.....	471
4.6.5	Δαπάνες για αγορά αγαθών	480
4.6.6	Οικονομικές μεταβιβάσεις σε άλλα νοικοκυριά για σπουδές.....	487
4.6.7	Δαπάνες για άλλη εκπαίδευση που δεν μπορεί να ταξινομηθεί σε βαθμίδες.....	494
4.6.8	Συγκριτική αποτύπωση των δεικτών των δαπανών ανά κατηγορία υπηρεσιών εκπαίδευσης	501
4.7	Συνολική αποτύπωση των δεικτών των δαπανών για υπηρεσίες εκπαίδευσης	508
4.8	Χαρακτηριστικά των νοικοκυριών που παρουσιάζουν δαπάνες για την εκπαίδευση.....	518
4.8.1	Συνολικές δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες εκπαίδευσης.....	518
4.8.2	Δαπάνες για υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.....	521
4.8.3	Δαπάνες για υπηρεσίες Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.....	524
4.8.4	Δαπάνες για υπηρεσίες ξένων γλωσσών.....	527
4.8.5	Επιβάρυνση των νοικοκυριών από τις δαπάνες για την εκπαίδευση	529
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	533
5.1	Χρηματοδότηση της εκπαίδευσης	535
5.2	Δείκτες της συνολικής δαπάνης για την εκπαίδευση	538
5.2.1	Συνολική δαπάνη ως ποσοστό του ΑΕΠ	538
5.2.2	Συνολική δαπάνη ανά μαθητή	543
5.2.3	Συνολική δαπάνη ανά μαθητή σε σχέση με το κατά κεφαλή ΑΕΠ.....	545
5.2.4	Απόδοση της χρηματοδότησης στην εκπαίδευση	547
5.3	Σύγκριση του ελληνικού και κοινοτικού μέσου όρου των δαπανών για την εκπαίδευση.....	557
5.4	Διατύπωση προτάσεων εκπαιδευτικής πολιτικής.....	560
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	567
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	569
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ	574

εισαγωγικό σημείωμα

Η Ετήσια Έκθεση για την Εκπαίδευση της ΓΣΕΕ συντάσσεται από το **Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής** της ΓΣΕΕ (ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ), αξιοποιώντας τα δημοσιοποιημένα στοιχεία για την εκπαίδευση της **Ελληνικής Στατιστικής Αρχής** (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) της **EUROSTAT** και του **Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους** όπως αυτά αναρτώνται στο διαδίκτυο. Με την στατιστική επεξεργασία των στοιχείων επιχειρείται η συστηματική ανάγνωση των βασικών ποσοτικών χαρακτηριστικών του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, διευκολύνεται η αναγκαία πολλαπλή ανάγνωση των δυνατών και αδύνατων σημείων του και αναδεικνύονται σε επίπεδο στρατηγικού σχεδιασμού οι αντιφάσεις και οι ανισότητες που προκαλεί.

Η Ετήσια Έκθεση για την εκπαίδευση της ΓΣΕΕ αναρτάται πλήρης στο διαδίκτυο με ελεύθερη πρόσβαση σε αυτήν όλων των ενδιαφερομένων φορέων και προσώπων.

Το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ με την ερευνητική του αυτή παρέμβαση επιχειρεί:

- να **καταδείξει** το αυξημένο ενδιαφέρον του κοινωνικού εταίρου, που εκπροσωπεί τον κόσμο της μισθωτής εργασίας, για την εκπαίδευση ως παράγοντα κρίσιμου για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη και συνοχή της χώρας.
- να **αναδείξει** τις προκύπτουσες –πάσης μορφής - ανισότητες που αντιστρατεύονται την κοινωνική συνοχή, ή και την απειλούν.
- να **υπογραμμίσει** τη σημασία των τοπικών κοινωνιών στην χάραξη των εθνικών πολιτικών.
- να **ανταποκριθεί** στο κοινωνικό αίτημα για ανοικτή, ειλικρινή και τεκμηριωμένη διαβούλευση των κοινωνικών φορέων για την αναβάθμιση του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Η Ετήσια Έκθεση του 2011 για την εκπαίδευση εστιάζει το ερευνητικό της ενδιαφέρον στις **δημόσιες και ιδιωτικές δαπάνες** των βασικών βαθμίδων της εκπαίδευσης για τις οποίες υπάρχουν διαχρονικά και συγκρίσιμα οικονομικά στοιχεία, για την Ελλάδα, αλλά και για τα 27 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η αξιοποίηση των στοιχείων και συμπερασμάτων της Ετήσιας Έκθεσης για την εκπαίδευση από όλους τους ερευνητικούς και ακαδημαϊκούς φορείς της χώρας, και κυρίως όσους εμπλέκονται στη χάραξη των πολιτικών για την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, η κριτική τους στάση, οι διαφορετικές αναγνώσεις και οι απαραίτητες συμπληρώσεις ή υποδείξεις είναι και αναγκαίες, και κυρίως επιθυμητές.

